

**KANSAINVÄLISTEN HOITOTYÖN
OPISKELIJOIDEN HARJOITTELUPAIKKOJEN
AUDITOINTIKOULUTUSPROTOKOLLA**

Authors

Johanna Kero³; Minna Markkanen³; Kirsti Santamäki³; Päivi Granfors⁷; Satu Tuoriniemi⁷

Contributors

Sheila Cunningham²; Sandra Feliciano⁶; Aneta Grochowska⁵; Carol Hall¹; Manuel LilloCrespo⁴; Alfred Pérez-Marco⁴; Jorge Riquelme⁸; Anna Stefanowicz-Kocol⁵;

Editors

Johanna Kero³; Minna Markkanen³; Kirsti Santamäki³; Päivi Granfors⁷; Satu Tuoriniemi⁷

Layout

Tara Drev

Copyright

(C) 2020, Healint

The Healint Consortium

The University of Nottingham	UoN	UK
Middlesex University	MDX	UK
Satakunta University of Applied Sciences	SAMK	FI
University of Alicante	UA	ES
State Higher Vocational School in Tarnow	SHVS	PO
Knowledge Innovation Centre	KIC	MT
Social Services and Healthcare Centre of Pori	SSHCP	FI
Vista Hermosa Clinic	VHC	ES

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sisällysluettelo

1	Tausta.....	4
2	JOHDANTO	4
3	METODI.....	6
3.1	Osallistujat	6
3.2	Auditointikoulutuksen rakenne.....	6
4	AUDITOINTIKOULUTUK-SEN ARVIOINTI.....	10
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA EHDOTUKSET TULEVAA TYÖSKENTELYÄ VARTEN	13
	LÄHTEET	13

1 Tausta

HEALINT-hanke edistää kansainvälistä harjoittelua kehittämällä hallintatyökaluja, jotka tukevat korkeakoulutusta ja terveydenhuollon toimintayksiköitä mahdollistamalla ja ohjaamalla korkealaatuista, rajat ylittävää harjoittelua, joka voi toimia perustana muodollisten, kansainvälisten standardien ja ohjeiden kehittämiseksi. Tavoitteena on helpottaa harjoittelijoiden kansainvälistä liikkuvuutta, ja täten myös terveydenhuoltoalan ammattilaisten liikkuvuutta. Visiona on lisätä kansainvälisten harjoittelupaikkojen tarjontaa ja laatua terveydenhuollon yksiköissä kaikkialla Euroopassa ja yksinkertaistaa niitä prosesseja, joilla harjoittelua järjestetään niin opiskelijoita, oppilaitoksia kuin terveydenhuollon organisaatiota ajatellen. (Healint Main Project plan 2016). HEALINT-hankkeessa on yhteensä seitsemän partneria: viisi yliopistoa ja ammattikorkeakoulua ja kaksi terveydenhuollon organisaatiota Espanjasta, Iso-Britanniasta, Puolasta ja Suomesta.

Kolmevuotisen hankkeen (2017 – 2020) toteutettiin viisi vaihetta. Ensimmäinen osa oli IO1, kirjallisuuteen, lainsäädäntöön ja ohjeisiin perustuva protokolla auditointityökalua varten. Toinen osa oli auditointiprotokollaan (IO1) perustuva auditointilomake (IO2), joka käännettiin WHO:n käännösprosessin mukaan. Jokainen partneri pilotoi, samalla tavoin kuin IO1-osan. Tämä julkaisu keskittyy IO3-osaan, jossa tavoitteena oli suunnitella, testata ja arvioida auditointikoulutus huomioiden kustannukset sekä tehdä ehdotuksia tulevalle työlle. Seuraava vaihe IO4 tuottaa mittariston, joka määrittää, voivatko ensimmäisestä auditoinnista tehdyt johtopäätökset ennustaa korkealaatuista harjoitteluoppimisympäristöjä. Viimeinen osa IO5 analysoi, voidaanko hankkeen tuotoksia soveltaa muilla aloilla. HEALINT-hankkeen lopuksi on kansallisia tapahtumia puolen päivän seminaareina, joissa hankkeessa luotuja eri työkaluja ja protokollia esitellään sidosryhmille. (Healint Main Project plan 2016 .)

2 JOHDANTO

ISO19011 (2018) mukaan auditointi on “systemaattinen, itsenäinen ja dokumentoitu prosessi puolueettoman näytön saamiseksi ja sen puolueettomaksi arvioimiseksi, jotta pystytään määrittämään missä määrin auditointikriteeri täyttyvät”. HEALINT-hankkeessa auditointia ei kuvailla ainoastaan kriittiseksi vaan myös kehittäväksi arvioinniksi. Auditoidut nähdään auditoidun kriittisinä ystävinä, jotka käyttävät kehittämislähtöistä arviointia auditoidessaan (Knubb-Manninen, Niemi & Pietiläinen 2013). IO3 sisältää auditoidun eettiset ohjeet ja auditointikoulutettavien valmistautumisen yhdenmukaiseen arviointiin (Healint Main Project plan 2016). IO3-osassa on ehdotus auditoidun koulutukseen, jotta vaadittava osaaminen saavutetaan.

Eettiset ohjeet ovat periaatteita ja odotuksia, jotka ohjaavat yksilöiden ja organisaatioiden käytöstä auditoinnin suorittamisessa. Eettisten ohjeiden tarkoituksena on edistää eettisyyttä auditointityössä. (Chartered Institute of Internal Audits 2018.) Eettiset ohjeet ovat erittäin

tärkeitä auttaessaan auditoijia objektiivisuuteen havainnoissaan ja niitä seuraavissa analyyseissään (Milos 2012).

IO3-osan tarkoituksena oli myös tarkastella tukimateriaalien kehittämismahdollisuuksia sekä määrittellä kansainvälisten harjoittelupaikkojen auditoijien pätevyysvaatimukset ja niiden arviointi (Healint Main Project plan 2016.) Tämä julkaisu kertoo auditointikoulutuksen suunnittelusta, koulutuksen testaamisesta Suomessa ja Espanjassa sekä Iso-Britannian ja Puolan antamasta palautteesta. Kansainvälisessä hankkeessa oli tärkeää kiinnittää huomiota kielellisiin, kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin asioihin, kuten selkeään koulutussuunnitteluun, joka perustuu kansainvälisiin ISO 19011 standardeihin ja helposti käännettävään materiaaliin.

Auditointiohjelmista vastaavilla henkilöillä tulisi olla tarvittava pätevyys auditointiohjelman ja siihen liittyvien riskien ja mahdollisuuksien sekä ulkoisten ja sisäisten asioiden vaikuttavaan ja tehokkaaseen hallintaan. Tarvittava osaaminen tarkoittaa ammatillista käyttäytymistä ja asiaankuuluvia tietoja ja taitoja vastaamaan auditointiohjelman tarpeita. Erityistä huomiota pitää kiinnittää auditointiohjelman muotoiluun, suunnitteluun ja hyväksymiseen. On tärkeää, että auditointiohjelman suorittamiseen nimetään päteviä henkilöitä. (ISO 19011 2018.)

Auditointikoulutettavien valinta noudatti ISO 19011 (2018) vaatimuksia auditoijaosaamisen saavuttamiseksi. Auditointikoulutettavan pitää saavuttaa yleiset auditoijatiedot ja -taidot suorittamalla auditointikoulutus menestyksekkäästi. Koulutettavalla pitää olla sairaanhoidon koulutus sekä ainakin kolmen vuoden kokemus sairaanhoidosta. Hänen pitää myös ymmärtää sairaanhoidon opiskelijoiden oppimisprosessi ohjatussa harjoittelussa. Koulutettavan pitää saada auditointikokemusta saman alan pätevän auditoijan valvonnassa. Lisäksi koulutettavan pitää ymmärtää panoksensa kokonaisauditointiosaamisen kehittämiseen alalla ja osoittaa ammatillista käyttäytymistä. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Kansainvälisten sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoittelupaikkojen auditoijan pätevyysvaatimukset.

	Edellytykset auditointikoulutukseen osallistumiselle		Auditointikoulutuksen jälkeen
Pätevän auditoijan tieto ja osaaminen	Henkilökohtainen ja ammatillinen käyttäytyminen, katso ISO 19011 (2018) s. 35	Koulutusala- ja alakohtainen erityisosaaminen -- sairaanhoitajan osaamisvaatimukset direktiivin EU/2005/36 mukaisesti <ul style="list-style-type: none"> hoitotyön työkokemus ymmärrys hoitotyön ohjatun harjoittelun prosessista 	Yleiset auditointitiedot ja -taidot <ul style="list-style-type: none"> ymmärrys auditoinnista ja sen suhteesta laatuun kyky suorittaa auditointi HEALINT-auditointilomaketta hyödyntäen ymmärrys auditoinnin hyödystä sekä korkeakoululle että harjoittelupaikalle
Näyttö	<ul style="list-style-type: none"> sairaanhoitajan tutkinto hoitotyön työkokemusta vähintään kolme vuotta hoitotyön opettajan koulutus sekä käytännön opiskelijaohjaaja-kokemusta 	<ul style="list-style-type: none"> osallistuminen koulutuspäiviin testin läpäiseminen auditointikokemuksen kartuttaminen pääauditoijan ohjauksessa (auditointiraportti) 	

3 METODI

Auditointikoulutus suunniteltiin kestoltaan neljäpäiväiseksi. Kokonaistuntimäärä oli 24 tuntia jaettuna kahdelle viikolle sisältäen 20 lähikontaktituntia ja neljä tuntia itsenäiseen työskentelyyn. Auditointikoulutuksen tavoitteet olivat:

1. Koulutettavat ymmärtävät auditoinnin merkityksen ja sen suhteen laatuun (nk. kehittävä auditointi).
2. Koulutettavat toteuttavat auditoinnin käyttäen apunaan HEALINT-hankkeessa kehitettyä auditointilomaketta.
3. Koulutettavat ja auditoinnin asiakas ymmärtävät auditoinnin hyödyt korkeakoululle ja harjoittelupaikoille.

3.1 Osallistujat

HEALINT-hankkeen IO3-osan vastuutaho Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) järjesti auditointikoulutuksen. SAMK:n kolme hanketyöntekijää toimivat auditointikouluttajina. Pääauditoijana toimineella SAMK:n hoitotyön lehtorilla oli aikaisempaa kouluttajakokemusta sekä yleinen auditointiosaaminen ja –taidot, mikä vaikutti auditointiosaamisen kehittymiseen (ISO 19011 2018). Kaksi muuta kouluttajaa toimivat hoitotyön lehtoreina ja olivat HEALINT-hankkeessa toimijoina. SAMK ammattikorkeakoulu oli vastuussa koulutuksen materiaalien suunnittelusta ja sisällöstä, kuten auditointikoulutuksen aikataulusta. Kaksi Porin perusturvan HEALINT-hanketoimijaa edustivat auditoinnin asiakasta eli Porin perusturvaa ja osallistuivat hanketoimijoina auditointikoulutuksen suunnitteluun. He varasivat harjoitusauditointipäivään osallistuvat yksiköt ja niiden edustajat, informoivat osastonhoitajia ja opiskelijaohjaajia auditointipäivän aikataulusta sekä vastasivat tarvittavista tiloista. Lisäksi Porin perusturvan hanketoimijat toimivat auditointipäivässä havainnoitsijoina ja keräsivät auditointiin osallistuneiden yksiköiden edustajilta palautetta.

Neljä auditointikoulutettavaa olivat SAMK:n hoitotyön lehtoreita. Kahdella koulutettavalla oli opetuskokemusta yli 30 vuotta ja kahdella koulutettavalla vähemmän kuin kolme vuotta. Kaikilla koulutettavilla oli sekä hoitotyön että opiskelijaohjaajakokemusta. Yhdelläkään koulutettavista ei ollut aikaisempaa auditointikokemusta, eivätkä he olleet ohjanneet kansainvälisiä hoitotyön opiskelijoita viime aikoina. Kaikki koulutettavat täyttivät auditoilijalle asetetut eettiset ohjeet: rehellisyys, objektiivisyys, luottamuksellisuus ja hoitotyön osaaminen (Chartered Institute of Internal Audits 2018), ammatillisuus, riippumattomuus, näyttöön perustuva lähestymistapa sekä riskiin perustuva lähestymistapa (ISO19011 2018), eikä koulutettavilla ollut henkilökohtaista suhdetta auditoitavaan asiakkaaseen (Slapničar 2015).

3.2 Auditointikoulutuksen rakenne

Suomalaiset HEALINT-partnerit SAMK ja Porin perusturva suunnittelivat yhteistyössä auditointikoulutuksen. Koulutuksen sisältö perustui kirjallisuuteen, SAMK:n sisäiseen

auditointikoulutukseen, ISO9011 (2018) standardeihin sekä HEALINT-hankkeessa keväällä 2019 kehitettyyn auditointilomakkeeseen.

Ensimmäinen päivä

Ensimmäinen auditointikoulutuspäivä kattoi pääauditoijan vetämän neljän tunnin teoriaosuuden aiheesta auditointi ja auditointitekniikka. SAMK:ssa oppitunnilla tarkoitetaan 45 minuutin toteutusta, eli ensimmäinen päivä koostui 4 x 45 minuutin luennosta. Koulutuksen aluksi pääauditoija luennoi HEALINT-hankkeesta sekä siitä, miten koulutuksen arviointimenetelmäksi valittua reflektiopäiväkirjaa täytetään. Seuraavaksi pääauditoija kävi läpi PowerPoint-esityksellä auditointikoulutuksen pääkohdat: koulutuksen tavoitteet, keskeiset käsitteet, laatu ja auditointi, auditoinnin periaatteet sekä auditointiprosessi. Esitys kattoi 32 diaa. Ensimmäisen koulutuspäivän lopuksi koulutettavilla oli aika kirjoittaa reflektiopäiväkirjaa koulutuksen aikana oppimistaan asioista.

Toinen päivä

Teoriaosuuden toinen päivä perehdytti koulutettavia auditointilomakkeen rakenteeseen sekä auditointikysymysten laatimiseen. Luento kattoi 4x 45 minuuttia. Aluksi kouluttaja kertoi lisää HEALINT-hankkeen osista sekä hankkeessa kehitetystä kansainvälisessä vaihdossa olevien hoitotyön opiskelijoiden harjoittelupaikkojen auditointiprotokollasta. Seuraavaksi hän avasi kansainvälisen hoitotyön opiskelijan harjoittelunpolun SAMK:ssa sekä kansainvälisen opiskelijavaihdon harjoitteluun olennaisesti liittyvää materiaalia, kuten auditoitavien harjoittelupaikkojen kuvaukset, kansainvälisen opiskelijan orientaatio-oppaan ja ohjeet kansainväliseen vaihtoon tulevalle opiskelijalle. Aikataulu seuraavan viikon harjoitusauditoinnille käytiin myös läpi. ISO9011 (2018)-standardin mukaisesti auditoijan roolit ja vastuut jaettiin: pitkän opettajakokemuksen omaavat koulutettavat muodostivat parin ja vähemmän kokemusta omaavat koulutettavat toisen parin. Samalla roolit valittiin, eli toinen kirjasi tiedot lomakkeeseen samalla, kun toinen haastatteli auditoitavaa asiakasta. Toisen koulutuspäivän tärkein osio oli auditointikysymysten laadinta. Kukin kolmesta kouluttajasta oli laatinut mallikysymyksiä (taulukko 2) yhdestä auditointilomakkeen osiosta (hallinto, resurssit sekä harjoittelun suunnittelu ja hallinta). Koulutettaville lähetettiin etukäteen sähköpostitse tutustuttavaksi muun esimateriaalin ohella auditointilomakkeen opas Ohjeet harjoittelupaikan auditoinnin suorittamiseen. Opasta ei käyty läpi koulutuksen aikana rajallisen ajan vuoksi.

Ensimmäisen ja toisen koulutuspäivän jälkeen koulutettavat tutustuivat itsenäisesti auditointityökaluun, valmistautuivat harjoitusauditointiin sekä kirjoittivat reflektiopäiväkirjaa. Koulutettavat tapasivat kertaalleen vielä keskustelemaan auditointikysymyksistä. Kokonaisuudessaan itsenäiseen työskentelyyn oli varattu 4 x 45 minuuttia työaikaa.

Taulukko 2. Mallikysymyksiä.

1. Hallinto	<i>Miten strategiassanne on otettu huomioon kansainvälisten opiskelijoiden harjoittelu? Miten harjoitteluun liittyvät riskit tunnistetaan? Miten ohjaajia perehdytetään kansainvälisten harjoittelijoiden ohjaukseen?</i>
2. Resurssit	<i>Minkälaiset resurssit yksiköllä on kv-opiskelijoiden ohjaamiseen ja miten se varmistetaan? Minkälainen mielestäsi yksikkö on kv-opiskelijoiden harjoitteluympäristönä? Kuinka paljon ohjaajalle on varattu työaika kv-opiskelijan harjoittelun ohjaukseen?</i>
3. Harjoittelun suunnittelu ja hallinta-osio	<i>Ketkä ohjaavat kv-opiskelijoita? Miten ohjaaja valikoidaan/tehtävä osoitetaan? -osaamisperustaisesti? Kuinka paljon ohjaajalle on varattu työaika kv-opiskelijan ohjaukseen? Onko kv-opiskelijoiden ohjaajan työnkuva kirjattuna? Kuka johtaa yksikköä? Minkälainen johtamistyyli osastolla on ja miten se näkyy? Onko oppiminen keskeinen asia organisaatiossa? Miten henkilökunnan oppimista tuetaan? Miten kv-opiskelijoilta/-opiskelijoista saatua tietoa hyödynnetään yksikössä? Miten osastolla suhtaudutaan uusiin asioihin ja mahdollisiin virheisiin? Löytyykö tarvittaessa rauhallinen tila kv-opiskelijoiden ohjaamiseen?</i>

Kolmas päivä

Toisella viikolla järjestettiin harjoitusauditointi Porin perusturvassa. Neljän kansainvälisiä hoitotyön opiskelijoita vastaanottaneen yksikön neljä osastonhoitajaa ja neljä kansainvälisten opiskelijoiden opiskelijaohjaajaa osallistuivat auditointiin. Harjoitusauditointiin osallistuneet työntekijät olivat akuutilta geriatriselta osastolta, lastenneuvolasta, kouluterveydenhuollosta ja kotihoidosta. Kaikki harjoitusauditointiin osallistuneet yksiköt olivat vastaanottaneet kansainvälisiä opiskelijoita eivätkä olleet osallistuneet auditointiin aiemmin. Kaikilla harjoitusauditointiin osallistuneilla Porin perusturvan työntekijöillä oli hoitotyön osaamista. Auditointilomake oli jaettu kaikille osallistujille sähköpostitse ennen auditointia.

Alustus. Harjoitusauditoinnin aluksi Porin perusturvan HEALINT-hankkeen toimijat toivottivat osallistujat tervetulleiksi ja kaikki paikallaolijat esittelivät itsensä. SAMK:n pääauditointi esitteli lyhyesti osallistujille HEALINT-hanketta sekä auditointiprosessin etenemisen ja auditointilomakkeen sisällön. Seuraavaksi pääauditointi kävi läpi harjoitusauditoinnin aikataulun ja painotti alustuksen lopuksi vielä auditoinnin tarkoituksen: auditoinnin ei ole tarkoitus tuomita organisaatiota vaan auttaa sitä kehittymään. 60 minuuttia kestäneen alustuksen jälkeen osallistujilla oli vielä mahdollisuus kysyä auditointiin liittyviä tarkentavia kysymyksiä.

Auditointi. Harjoitusauditointiin osallistuneet jaettiin kahteen ryhmään: osastonhoitajat omaansa ja harjoittelun ohjaajat omaansa. Koska auditointikoulutettavat toimivat pareittain, harjoittelun ohjaajat jaettiin myös pareittain ja koulutettavat haastattelivat heidät ensin. Ohjaajien jälkeen oli vuorossa osastonhoitajat pareittain. Koulutettavat toimivat etukäteen laaditun suunnitelman mukaisesti: toinen koulutettava haastatteli edeten auditointilomakkeen mukaisesti ja toinen kirjasi vastaukset. Haastatteluun oli varattu 60 minuuttia ja kokonaisuudessaan kaksi haastattelua veivät yhteensä 120 minuuttia. Sillä aikaa, kun koulutettavat haastattelivat harjoittelun ohjaajia ja osastonhoitajia, SAMK:n pääauditointi ja kouluttajat sekä Porin perusturvan HEALINT-toimijat valmistelivat auditointiraporttia. Harjoitusauditoinnin jälkeen harjoittelun ohjaajat ja osastonhoitajat, koulutettavat sekä HEALINT-toimijat kokoontuivat pääkouluttajan johdolla kuulemaan auditointiraportin

yhteenvetoa. Auditointilomakkeen yhteenveto-osio täydennettiin: organisaation vahvuudet ja kehittämisehdotukset koottiin yhteen ja tarkistettiin. Lisäksi keskusteltiin auditointilomakkeen vahvuuksista ja heikkouksista. Yhteenvedon lopuksi kouluttajat kirjasivat auditointilomakkeen epäselvät kohdat ylös, koska harjoitusauditointi ei ollut ainoastaan auditointikoulutuksen vaan myös auditointilomakkeen pilotointi. Tapaaminen kesti 60 minuuttia. (ISO 19011 2018.)

Loppukokous. Viisi harjoitusauditointiin osallistunutta työntekijää osallistuivat loppukokoukseen. Porin perusturvan johdon edustajat, sairaalapalveluiden hoitotyön suunnittelija sekä terveys- ja sairaalapalveluiden johtaja osallistuivat kokoukseen myös. Pääauditoija esitteli kuulijoille auditoinnin tuloksena kootun näytön, joka oli kerätty haastatteluista ja Porin perusturvan internet-sivujen materiaalista. Raportointikäytäntö ja auditointinäytön hyödyntäminen kerrottiin osallistujille. Pääauditoija esitteli näytön sekä johtopäätökset, ja perusturvan edustajat ilmoittivat olevansa samaa mieltä johtopäätöksistä. Porin perusturvan edustajat valitsivat kolme näyttöä, joita tulisi kehittää organisaatiossa. Perusturvan edustajat asettivat aikataulun näiden kolmen kehittämiskohteen kehittämiseksi. Auditoinnin johtopäätökset dokumentoitiin. Loppukokous kesti 60 minuuttia. (ISO19011 2018.)

Neljäs päivä

Pääauditoija ja koulutettavat arvioivat auditointikoulutuksen kokonaisuutena. Neljännen päivän tavoitteena oli viimeistellä auditointiprosessi. Ensimmäiseksi auditointiraportti kirjoitettiin valmiiksi ja toimitettiin Porin perusturvalle. Raportin tulisi olla kattava, tarkka, tiivis ja selkeä tallenne auditoinnista ja sisältää seuraavat tiedot (ISO 19011 2018):

- a) auditoinnin tavoitteet
- b) auditoinnin soveltamisala, etenkin auditoitavat organisaatioyksiköt ja toiminnalliset yksiköt tai prosessit
- c) auditoinnin asiakkaan yksilöivät tiedot
- d) auditointiryhmän ja auditoitavaa tahoja edustavien auditoinnin osallistujien yksilöivät tiedot
- e) suoritettujen auditointien päivämäärät ja auditoidut paikat
- f) auditointikriteerit
- g) auditointihavainnot ja niihin liittyvä näyttö
- h) auditoinnin johtopäätökset
- i) lausunto siitä, missä määrin auditointikriteerit täyttyvät.

Seuraavaksi pääauditoija keräsi palautetta koulutettavilta. Arvioinnin kohteena olivat auditointilomake, auditointiprosessi, auditointikoulutuksen aikataulu sekä harjoitusauditointi. Koska koulutettavia oli vain neljä, varsinaista strukturoitua kyselyä ei käytetty palautteen keräämisessä, vaan keskustelua käytiin koulutettavien reflektiopäiväkirjojen pohjalta. Tämä

katsottiin olevan tehokkaampi tapa kerätä yleisesti palautetta auditointikoulutuksesta. Koulutuksen kehittämisehdotuksia käytiin läpi. Viimeisen koulutuspäivän kesto oli 4 x 45 minuuttia.

4 AUDITOINTIKOULUTUKSEN ARVIOINTI

Auditointikoulutus toteutettiin toukokuun lopulla 2019. SAMK:n auditointikoulutukseen osallistuville hoitotyön opettajille oli varattu 24 tuntia koulutukseen, ja palautteen mukaan se oli riittävä tuntimäärä. Koulutettavilla ei ollut aiempaa kokemusta auditoinnista prosessina. Neljä erillistä päivää jaettuna kahdelle viikolle antoi hyvän rungon koulutukselle. Sekä espanjalaisen testiryhmän että puolalaisen hankekumppanin mukaan auditointikoulutuksen ensimmäisen ja toisen päivän rakenne oli pääosin toimiva. Espanjalainen ja puolalainen hankekumppani toivoivat auditoinnin ohjeistuksen osalta enemmän selkeyttä päivän yksi osalta ja HEALINT-hankkeen osuuden poistamista koulutuksen sisällöstä. Taulukossa 1 on auditointikoulutuksen rakenne hankekumppaneiden antaman palautteen mukaisesti.

Auditointikoulutukseen osallistuneet SAMK:n hoitotyön opettajat antoivat hyvää palautetta koulutuspäivistä yksi ja kaksi. Heillä ei ollut aikaisempaa kokemusta auditoinnista, joten he kokivat tärkeäksi auditoinnin perusteiden ja auditointiprosessin läpikäymisen saavuttaakseen paremman ymmärryksen auditoinnista. Koulutettavien kokemattomuudesta johtuen auditointikysymysten laadinta oli heille haasteellista, vaikka toinen koulutuspäivä oli lähes kokonaisuudessaan varattu auditointikysymysten laadintaan ja auditointilomakkeeseen tutustumiseen. Espanjalaisen hankekumppanin testiryhmä ja puolalainen hankekumppani olivat samaa mieltä SAMK:n hoitotyön opettajien kanssa toisen päivän keskittämistä auditointikysymyksille, koska silloin ensimmäisen päivän teoreettinen osuus oli kytkettävissä toiseen päivään ja kolmanteen harjoitusauditointipäivään. Koulutettavat ehdottivat, että auditointilomakkeen tulisi olla koulutuksessa näkyvämmässä roolissa, jotta se tulisi koulutettaville tutummaksi ja he olisivat varmempia kertomaan auditoinnin tärkeydestä auditoinnin asiakkaalle.

Kouluttajien mukaan heille oli annettu hyvät ohjeet auditointiraportin laadintaan, auditoinnin asiakkaan lähestymiseen ja hyvän ilmapiirin ylläpitämiseen sekä asiakkaan vahvuuksiin keskittymiseen. Koulutettavat olivat ennen harjoitusauditointia kokoontuneet selkiyttämään auditointilomakkeen käsitteitä ollakseen varmoja yhtenäisestä ymmärryksestä. Tavoitteena oli toteuttaa eettisesti samanlaatuinen harjoitusauditointi. Espanjalaisen hankekumppanin testiryhmä ehdotti auditoinnin tallentamista videolle, jotta koulutettavat saisivat videosta omaan osaamiseensa liittyvää palautetta.

Kolmannen koulutuspäivän alustusta auditoinnista pidettiin tärkeänä ennen harjoitusauditointia, ja alustus auttoi auditointiasiakkaita ymmärtämään auditoinnin ydinajatuksen. Espanjalaisen hankekumppanin testiryhmän mukaan harjoitusauditointi ja sen

rakenne oli hyödyllinen. Myös jako kahteen ryhmään osastonhoitajien ja harjoittelun ohjaajien osalta nähtiin hyvänä, koska osastonhoitajilla on parempi käsitys auditointilomakkeen ensimmäisestä osasta ja harjoittelun ohjaajilla lomakkeen kolmannesta osasta. SAMK:n koulutettavista parityöskentely oli toimiva ratkaisu, sillä toinen pareista haastatteli ja toinen teki muistiinpanoja. Heidän mielestään tärkeää oli keskittyä joustavasti faktoihin ja dokumentoida ainoastaan auditoinnin asiakkaan näkökulmasta merkitykselliset asiat. Koulutettavat kokivat 60 minuutin haastatteluajan olleen liian lyhyt auditointilomakkeen läpikäymiseen, eivätkä he olleet olleet varmoja, olisiko lomake pitänyt käydä läpi kokonaisuudessaan vai ei.

SAMK:n kouluttajien ja auditoinnin asiakkaiden palautteen mukaan auditointilomakkeessa on epäselviä käsitteitä, joita piti selkiyttää auditointitilanteessa. Jotkin ISO -standardien käsitteet, kuten missio ja visio, olivat epäselviä harjoittelun ohjaajille, jotkin lomakkeen osat koettiin oudoiksi, kuten riskien hallinta. Auditointilomakkeen rakenteesta johtuen auditoinnin asiakkaat kokivat jotkin kysymykset toistoksi. Koulutettavien mukaan auditointilomake tulee tutummaksi auditointeja tekemällä, jolloin epäselviä asioita on harjoitusauditointia vähemmän. Koulutettavat ehdottivat muutoksia auditointilomakkeeseen. Ohjeistus lomakkeen käyttöön ei tukenut koulutettavia tarpeeksi ja siihen tulisi myös tehdä parannuksia. Auditointilomakkeessa tulisi olla lauseiden sijaan kysymyksiä ja se koettiin liian pitkäksi. Koulutettavilla oli vaikeuksia käydä koko auditointilomake läpi rajallisen ajan vuoksi, koska heidän piti selittää käsitteiden sisältöä auditoinnin asiakkaille, ja se vei paljon aikaa. Ohjeistuksen sijaan koulutettavat pitivät parempana lähettää etukäteen auditoinnin asiakkaille sähköposti, jossa on selitettynä auditoinnin käsite, sen standardit ja niiden selitykset sekä auditointilomake.

Koulutettavat olivat tyytyväisiä auditointikoulutukseen ja halukkaita tekemään jatkossakin auditointeja. Koulutuksen resursseihin suhteessa sen sisältöön tulee jatkossa kiinnittää huomiota. Koulutuksen rakenne oli koulutettavien mielestä hyvä. Itsenäiseen opiskeluun tulisi olla enemmän resurssia, koska siihen kului koulutettavilta oletettua enemmän aikaa, koska heillä ei ollut aikaisempaa kokemusta auditointiprosessista. Luennoille oli varattu riittävästi aikaa, mutta harjoitusauditointiin oli liian vähän aikaa ja jatkossa siihen pitäisi varata enemmän aikaa. Toisaalta on mietittävä, keskitytäänkö auditointiaikaa lisäämällä vähemmän olennaisiin seikkoihin? Auditointilomakkeen kolmen osion läpikäyminen vie enemmän aikaa. Koulutettavien mielestä ennen auditointia tulisi keskittyä pelkästään auditointikysymyksiin. Tulevaisuudessa koulutuksen painopiste tulisi olla enemmän auditointilomakkeessa ja sen käsitteistössä. Koulutettavat olivat epävarmoja, olivatko he ymmärtäneet lomakkeen oikein, ja pelkäsivät johdattaneensa auditoinnin asiakkaita harhaan. Iso kysymys oli, kuinka auttaa auditoinnin asiakkaita valmistautumaan etukäteen auditointiin: Tulisiko auditointiohjeistus ja auditointilomake lähettää auditoinnin asiakkaille etukäteen ja pitäisikö kansainvälisessä vaihdossa olevien hoitotyön opiskelijoiden osallistua myös auditointitilaisuuteen?

Taulukko 3. Muokattu versio auditointikoulutuksen sisällöstä.

Päivä ja aihe	Aika ja menetelmä	Vastaava organisaatio
<p>Ensimmäinen päivä: Auditointiprosessi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ydinkäsitteet: auditointi, auditoinnin laatu, auditoinnin periaatteet, hyvän auditoijan ominaisuudet, auditointiprosessi • Auditointikoulutuksen tavoitteet 	<p>4 x 45 min Luento:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Power point-esitys • Keskustelu <p>Test</p>	Yliopisto/ ammattikorkeakoulu
<p>Toinen päivä: Auditointilomakkeen sisältö, rakenne ja käyttö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auditointikysymykset: hallinto, resurssit ja kohdentaminen, harjoittelijoiden mahdollisuudet ja kokemukset • Kansainvälisen hoitotyön opiskelijan polku (ammatti)korkeakoulussa 	<p>4 x 45 min Luento:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auditointilomake ja mallikysymykset • Kansainvälisen lyhyen vaihdon hoitotyön opiskelijan harjoittelupolku <p>Auditointisimulaatio</p>	Yliopisto/ ammattikorkeakoulu
<p>Kolmas päivä: Auditointiharjoitus</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 tunti: Alustus auditoinnista ja päivän aikataulu auditoinnin asiakkaille, kouluttajille, korkeakoulun auditointikoulutettaville ja terveys- ja sairaalapalveluiden johtajille • 2 tuntia: 60 minuuttia/ auditointi, yhteensä 120 minuuttia - kaksi auditoinnin asiakasta auditoijaparia kohden ->1. kaksi harjoittelun ohjaajaa ->2. kaksi osastonhoitajaa • 1 tunti: jälkipuinti kouluttajien ja koulutettavien kanssa • 1 tunti auditointinäyttö: kouluttajat, koulutettavat ja auditoinnin asiakkaat • 1 tunti harjoitusauditoinnin päätös: auditoinnin asiakkaat, kouluttajat, koulutettavat sekä auditoinnin asiakkaan hankekumppanit 	<p>6 x 60 min Harjoitusauditointi</p>	Yliopisto/ ammattikorkeakoulu Auditoinnin asiakas (organisaatio)
<p>Neljäs päivä: yhteenveto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auditointiraportti auditoinnin asiakkaalle: <ul style="list-style-type: none"> - osallistujat - auditoinnin tarkoitus - vahvuudet - suositukset - kolme toimenpidettä, milloin ja kenen toimesta • Auditointikoulutuksen palaute ja arviointi 	<p>4x 45 min Ryhmätyö Keskustelut</p>	Yliopisto/ ammattikorkeakoulu

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA EHDOTUKSET TULEVAA TYÖSKENTELYÄ VARTEN

Suomalaisen auditointikoulutuksen pilotti saavutti sille asetetut tavoitteet: koulutettavat saavuttivat tarvittavan auditointiprosessin osaamisen sekä soveltuvat tiedot ja taidot ISO 19011 (2018) mukaisesti. Koulutuksen rakenne toimi hyvin. Kolmas päivä eli harjoitusauditointipäivä oli toimiva, sillä auditoinnin asiakas oli aktiivinen ja vuorovaikutus koulutettavien sekä asiakkaan välillä oli toimivaa. Suomalaiset koulutettavat toivoivat enemmän aikaa harjoitusauditointiin valmistautumiseen; auditointikysymyksiin sekä auditointimateriaaliin tutustuminen, kuten auditointilomakkeeseen tutustuminen, vaativat enemmän aikaa itsenäiseen työskentelyyn.

Espanjalaisen hanketoimijan testiryhmän ja muiden HEALINT-hanketoimijoiden mukaan tulisi harkita esimateriaalin jakamista auditointilomakkeen lisäksi koulutettaville jo ennen koulutusta. Lisäksi koulutettavien testaaminen teoreettisen osuuden jälkeen antaisi koulutettavien osaamisesta tietoa ennen harjoitusauditointia. Auditointisimulaation avulla koulutettavien auditointiosaaminen olisi parempaa ennen varsinaista harjoitusauditointia. Tulevaisuuden auditointikoulutuksen rakenteen tulisi olla joustava, jotta pystyttäisiin palvelemaan eri maiden auditointikoulutettavien osaamistarpeita.

LÄHTEET

Chartered Institute of Internal Audits. 2018. Code of Ethics.
<https://www.iaa.org.uk/resources/ippf/code-of-ethics/>

Healint Main Project plan. 2016. Application form.

ISO 19011: 2018 Guidelines for auditing management systems.

Knubb-Manninen G., Niemi H. & Pietiläinen V. (toim.) 2013. Kansallinen arviointi kohti tulevaisuutta. Koulutuksen arviointineuvoston 10-vuotisjuhlajulkaisu. Koulutuksen arviointineuvoston julkaisuja 63. Jyväskylän yliopistopaino, Jyväskylä 2013.
https://karvi.fi/app/uploads/2014/09/Julkaisu_nro_63.pdf

Milos J. 2012. THE IMPACT OF ETHICS ON QUALITY AUDIT RESULTS. International Journal for Quality research. 6 (4):333-342. <http://ijqr.net/journal/v6-n4/4.pdf>

Slapničar S. 2015. Can Oversight Mitigate Auditor's Motivated Reasoning? An Experimental Study. Economic and Business Review 17 (3): 371-391

HEALINT-hankkeesta ja julkaisusta

Tässä artikkelissa raportoidaan kansainvälisten hoitotyön opiskelijoiden harjoittelupaikkojen auditointikoulutuksen protokolla, joka on osa kansainvälistä HEALINT-hanketta. Raportissa kuvataan ja arvioidaan auditointikoulutuksen eteneminen sekä annetaan ehdotuksia tulevaisuuden työskentelylle. Auditointikoulutus perustuu ISO-standardeihin auditointikirjallisuudelle sekä Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) auditointikoulutusrakenteelle. Auditointikoulutus testattiin ensin neljän SAMK:n auditointikoulutettavan ja yhden sosiaali- ja terveysalan organisaation, Porin perusturvan, kanssa. Auditointikoulutettavat olivat tyytyväisiä neljän koulutuspäivän rakenteeseen. He saavuttivat tarvittavan auditointiosaamisen sekä tarvittavat auditointitiedot ja – taidot. Suomalaisten auditointikoulutettavien palautteen mukaan jatkossa tulee ajallisesti huomioida auditointiin valmistautuminen: auditointikysymyksiin sekä materiaaliin, kuten auditointilomakkeeseen, tutustumiseen tarvitaan enemmän itsenäistä työskentelyaikaa. Seuraavaksi auditointikoulutus testattiin Alicanten yliopistossa ja HLA Vista Hermosan sosiaali- ja terveysalan organisaatiossa. Koulutusmateriaaliin antoivat palautetta Nottinghamin ja Middlesexin yliopistot ja Tarnowin korkeakoulu. Johtopäätöksenä todettiin, että tulevaisuudessa auditointikoulutusprotokollan tulee olla joustavampi palvellakseen eri maiden tarpeita.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union